కథానిక:

దంపతులు

శ్రీ జయంతి శ్రీరామమూర్తి

డాక్టరనే పేరుతప్ప రంగారావుకి ఆస్థియేమీ లేదు. ఇంకా యేవన్నా వుంటే నాలుగు వూలుసూట్లూ, అరడజను నెక్‌టైలూ, మూడు జతల బూట్లూను. ఆదాయం లేని ఈ ఆర్భాటాన్ని శాంత ఎల్లాగ భరిస్తోందో నా కర్థం కావడం లేదు. భరించ కేం చేస్తుంది— తనకు తానై వరించి పెళ్ళి చేసుకున్నాక. ఆనాడు నే నెంత చెప్పినా వింటేనా?

"ఆస్థి లేకపోతే నేం? నోట్లో నాలుకవున్నాక నాలుగురాళ్లు దొరక్కపోతాయా?" అన్నదే శాంత వాదం. ఇహ లోకంలో ఎవ్వరికీ నాలుకలే లేనట్లు— మా అత్తయ్య సరేసరి.

"కూతురుప్రేమకి అడ్డు తగలకూడద"ని ధర్మపన్నాలు వల్లించింది. మామయ్య తలవూపేడు. అసలు సంగతి మాత్రం ఎవ్వరూ తలుచుకోరు. ఎలా తలుచుకుంటారు— శృతిమించి రాగాన పడితే నేగాని తెలుసుకోలేక పోయేరాయె. వాళ్ల ప్రణయవిలాసాలు నాకు తెలిసినా మధ్య నాకెందుకని వూరుకున్నాను. నా విషయం శాంత పట్టించుకోకపోయాక ఆమె విషయం నా కెందుకు?

ఇంతకూ చెప్పవచ్చే దేమంటే, అలాంటి ప్రబంధనాయకుని ఏరి, కోరి వరించేక ఈనాడు భరించ కేం చేస్తుంది? రంగారావు సరేసరి. ఒకే తల విసురు. ఏం చూసుకునో? మీసాలకి సంపెంగనూని సామ్యం. పట్టుమని నెలకు వందరూపాయలు ఆదాయం లేదు— సూట్లూ, క్లబ్బులు, పేకాటలు— 'రెండు చేతులూ కలిస్తే చప్పుడు.' అన్నా ప్రయోజనం లేదు. నాకెందుకు మధ్య? నాచదువు పూర్తి చేసుకుని పోతే 'ఎవరికి వారే— యమునాతీరే.' ఏదో బంధువులనీ, మామయ్య బాధపడతాడనీ వాళ్ల వీధిగదిలో వున్నానేకాని, నాకేం వేరేచోట వుండలేనూ? ఇలాగ సరిపెట్టుకుంటూ నారోజులు దొర్లించుకుంటున్నాను. కాని ఒక్కొక్క రోజు గడిచినకొద్దీ నాలో ప్రబలమౌతున్న అశాంతిని భరించడం కష్టమనిపిస్తూంది. మా శాంత అంత అందకత్తె, చదువుకుంది, గుణవతి, అలాంటి అమాయకురాలిని అనవసరంగా హింసిస్తున్నాడే అని బాధపడుతున్నాను.

ఒకరోజున రాత్రి పన్నెండుగంటలకి వచ్చేడు రంగారావు. పాపం, శాంత నిద్రమత్తులో వుంది కాబోలు వెంటనే తలుపు తెరవలేదు. తర్వాత లేచి తీసింది. అతని కేం తోచిందో అనవసరంగా చెయ్యి చేసుకున్నాడు. ఆ శబ్దం నాకు వినిపిస్తూనే వుంది. శాంత వెక్కి వెక్కి లోలోపలే ఏడుపును అణచుకుంటోంది. అతనుమాత్రం అరుస్తున్నాడు. నాకు మహా చెడ్డకోపం కలిగింది. వెళ్ళి రంగారావుని మర్దించాలనుకుని లేచేను. కాని, వాళ్ళ తలుపు లోపల వేసివుంది. విధిలేక వెనక్కి తగ్గిపోయేను. మర్నాడు సానుభూతితో అడిగేను శాంతని—

"ఏం జరిగింది శాంతా—నిన్నరాత్రి"అని.

ఏమీ లేదు" అంది.

"నాదగ్గర దాస్తావేం - నా కంతా తెలుసు" అన్నాను.

"నీ కేం తెలుసు" అంది సూటిగా చూస్తూ

"నిన్నరాత్రి రంగారావు నీమీద చెయ్యిచేసుకోలేదూ" అన్నాను.

"లేదు. చాల్లే, ఇల్లాంటి అసత్యప్రచారం చెయ్యకు. నువ్వు చూసేవా?" అంది శాంత.

నావొళ్లు మండింది.

"నిన్ను నువ్వే మోసగించుకుంటున్నావు శాంతా. అంత గట్టిగా శబ్దమయ్యేక బుకాయిస్తావెందుకు? నాకామాత్రం బుర్ర వుంది" అన్నాను.

శాంత నవ్వుతూ అంది కదా—

"చాల్లే బావా! ఆయన రాత్రి పరుపులు దులి

పారు. అదీ ఆ చప్పుడు. అంతే కాని, ఆయన నన్నెప్పుడూ కొట్టలేదు. కొట్టరు. అలాంటివారు కాదు." అని.

నాలో నాకే సిగ్గువేసింది. నేను చూడనంత మాత్రాన శాంత నన్ను దబాయించేసింది. తన భర్త మహాసౌమ్యుడయినట్లూ, నేనే విషప్రచారం చేసే దుర్మతి నయినట్లూ తేల్చేసింది. మధ్యని నా కెందుకు కందకి లేని దురద అనుకుంటూ వెళ్ళిపోయాను ఆమెదగ్గరనుంచి.

ఇంకోనాడు సాయంత్రం కాలేజీనుంచి ఇంటికి వచ్చేను. లోపల పెద్ద రాద్ధాంతం జరుగుతూంది. పేకాటకు డబ్బు కావాలని రంగారావూ, లేదని శాంతాను. అరగంట విని, భరించలేక తిరిగి వీధిలోకి వెళ్ళిపోయాను. ఎనిమిదిగంటలకి యింటికి వచ్చేసరికి శాంత గుమ్మంలో కూర్చునివుంది. నన్ను చూసి లేచింది. నాకు జాలికలిగింది. చిన్నతనంలో స్వతంత్రంగా బ్రతికిన శాంత ఈనాడు భర్త చేతిలోని కీలుబొమ్మ అయిపోయింది.

"వంటరిగా కూర్చున్నావేం? అత నేడీ?" అన్నాను.

"అలా వెళ్ళేరు. వస్తారిప్పుడే" అంది శాంత.

"శాంతా! నిన్ను చూస్తె జాలికలుగుతూంది నాకు" అన్నాను.

"ఎందుకు?"...శాంత.

"ఎందు కేమిటి? సూర్యుని చూపడానికి దివిటీ కావాలా? రంగారావు నిన్ను చూస్తున్నంత హీనంగా ఈ ప్రపంచంలో ఏ భర్తా తన భార్యని చూడడు" అన్నాను ఆవేశంతో. శాంత మనస్సు చివుక్కుమంది కాబోలు.

"చాలు చాలు. చెప్పవచ్చేవు. బ్రహ్మచారివి. నీకేం తెలుసు భార్యాభర్తల విషయాలు" అంది. నాకేమీ తోచలేదు. ఎలా చెప్పినా శాంత తెలుసుకోదు. తన భర్తే దైవమనీ, అతడు కోసినా ఎవరితోనూ చెప్పుకోకూడదనీ ఆమె నమ్మకం.

రోజులు గడుస్తున్నాయి మా పరీక్షలు సమీపిస్తున్నాయి. రంగారావు ప్రలోభాలలో పూర్తిగా మునిగిపోతున్నాడు. స్టెతొస్కోపు మూల పారేసేడు. వైద్యానికి ఎవ్వరూ రావడంలేదు. ఎలా వస్తారు? అంత అశ్రద్ధమనిషి చేతులో తమ ప్రాణాలు చూసిచూసి ఎలా పెడతారు? క్రమంగా యింట్లో వున్న వెండిగిన్నెలు, వెండికంచాలు రూపాయల రూపం దాల్చి యిగిరి పోతున్నాయి. ఇక వుండబట్టలేక ఓనాడు శాంత దగ్గర అనేసేను.

"శాంతా! పరిస్థితి విషమిస్తోంది. తెలుసుకున్నావా?"

"ఏం తెలుసుకోవాలి?" అంది శాంత.

"రంగారావు ఉన్నదంతా తగలేస్తున్నాడు!...

"బావా! తన కున్నది ఖర్చు చేసుకుందుకామాత్రం అధికారం లేదా ఆయనకి?" అంది శాంత.

"లేదనను. ఈ కొంచెం అయిపోతే ఎలా తింటారు?" అన్నాను.

"సంపాదించుకు తింటారు. దాని కంత పెద్ద ఆలోచన ఎందుకు? ఈ రూపాయలుమాత్రం మా మనస్సుల్ని విడదియ్యకపోవడమే కావాలి" అంది శాంత.

"ఆ మాట నిజమే శాంతా! కాని రంగారావు పెడదారుల్లో పడి నిన్ను బాధిస్తున్నాడు" అన్నాను. ఉద్రేకం పట్టలేక.

"బావా! క్షమించు. ఈరోజు మొదలు ఆయనను ఏమీ అనకు - నన్ను ఏమైనా వుంటే" అంది. అమాయకురాలు శాంత. ఒక్క క్షణం ఆలోచించేను. శాంతననేందు కేమీ లేదు. ఆమె జీవితం స్ఫటికంలాంటిది. ఆమె నేమనాలి? ఇలా అనుకుంటూ 'పోనీ ఈ మాట రంగారావుతోనే అనేద్దా'మని నిశ్చయించుకున్నాను.

మా పరీక్షలయిపోయిననాటి సాయంత్రం రంగారావు వంటరిగా రోడ్డుమీద పోతున్నాడు.

"మిమ్మల్ని ఒక్కమాట అడుగుతాను. ఏమీ అనుకోకుండా చెబుతారా?" అన్నాను.

"దానికేం బాబూ, పదిమాట లడుగు" అన్నాడు రంగారావు— విస్సాటంగా.

"అన్నగారూ! మిమ్మల్ని చూస్తున్నాను. అశ్రద్ధవల్ల మీ వృత్తి పాడుచేసుకుంటున్నారు. మీ దగ్గిరి కెవరూ పేషెంట్లు రారు."

"మానెయ్యమను. నేను బలవంతంగా ఎవరినీ తీసుకురాలేను కదా!"...రంగారావు.

"మీ జీవితాన్ని ఈవృత్తేకదా పోషించేది. దాన్నే నిరాకరిస్తే ఎలాగ?" అన్నాను ధీమాగా. రంగారావు కొంచెం వెర్రిగా నవ్వుతూ.

"బ్రదర్ భయపడకు—'శతకోటి దరిద్రాలకు, అనంతకోటి ఉపాయా'లన్నారు— బ్రతకలేక పోతామా?" అంటూ వెళ్ళిపోయేడు. రాత్రి ఇంటికి వచ్చేసరికి లోపల యుద్ధకాండ జరుగుతూంది. చిలికి చిలికి గాలివాసే అవుతూంది. తన సంసారవిషయాలు నాకు చెప్పిందని.శాంతని నిందిస్తున్నాడు రంగారావు. ఆమె మాత్రం గోడలకైనా వినపడనంత నెమ్మదిగా సమాధానం చెబుతూంది.

మర్నాడు ఉదయం లేచి చూసేసరికి వీధి తలుపు తాళం వేసివుంది. ప్రక్కయింటి ఆసామీ చెప్పేడు రాత్రి పన్నెండు గంటలకి రంగారావు బండెక్కి వెళ్ళిపోయేడనీ, శాంత ఏడుస్తూ గుమ్మంలో వుందనీ— అయితే మరి శాంత యేమయింది? ఎక్కడికి వెళ్ళింది?

మా వూరు వచ్చేసే నన్నమాటే కాని మనస్సు శాంతమీదే వుంది. రెండురోజులు ఎల్లాగో దాచి మూడోరోజు మామయ్యతో అన్నివిషయాలూ చెప్పేసేను. మామయ్య వాళ్ళిద్దరికోసం వూళ్ళన్నీ వెతికించేడు. పేపర్లో వేయించేడు "డాక్టరు రంగారావు ఉనికి చెప్పినవాళ్ళకి బహుమానం యిస్తానని—'

రేడియోలో చెప్పించేడు. ఎవ్వరూ సమాధానం రాయలేదు. ఎక్కడా వాళ్ల జాడ తేలలేదు. నావూహని బట్టి రంగారావు ఆత్మహత్య చేసుకుని వుంటాడు. మరి శాంత ? అంత తెలివితక్కువ మనిషి కాదే. మరి ఎక్కడికి వెళ్ళివుంటుంది ? ఎలా జీవిస్తోంది ? ఈ విషయాలు క్రమంగా పాతబడి మరపుకు వచ్చే స్థితిలో పడ్డాయి నా మనస్సులో.

* * * *

ఎప్పటికైనా ఋణానుబంధం వుంటే తలపులు త్రాళ్లుగా మారి మనుష్యుల్ని దగ్గరకు లాక్కొస్తాయి. నాలుగేళ్ల తర్వాత జరూరుపనిమీద బెంగుళూరు వెళ్ళేను. ఒకనాటి ఉదయం రోడ్డుప్రక్క నడిచి వస్తుంటే అకస్మాత్తుగా నా నెత్తిమీద వాడిన పూలగుత్తి ఒకటి పడింది. తలెత్తి పైకి చూద్దును గదా ? మెరపుతీగలా ఒక యువతి మేడమీదనుంచి చూస్తూంది. ఆ గుత్తి నామీద పడ్డందుకు క్షమాపణ చెప్పా లనుకుంటూంది, కాబోలు! నిలబడిమాస్తోంది. నేను నిర్ఘాంతపోయేను. నా కళ్లు నిజంగా చూసేయో, లేక నన్ను మోసగించేయో తెలియదు. అచ్చంగా మా శాంతే...శాంతే అయివుండాలి. నా బసలోకి వచ్చి విమర్శించుకున్నాను. శాంతే అయితే నన్ను పిలవదా ? గుర్తుపట్టిందో, లేదో. పోనీ నేనే పిలవకూడదా ? అదిమాత్రం ఎలాగ ? క్రిందనైనా కాదే ? మేడమెట్లు ఎక్కాలి ? ఇంతకీ ఆమె అవునో, కాదో ?

మర్నాడు అదేవేళకి ఆ దారిని వెళ్లేను. నే వెళ్లేసరికే పూలగుత్తి క్రింద పడివుంది. దాన్నితీసి జేబులో వేసుకోవా లనిపించింది. కాని, చుట్టూ మనుష్యులాయె! మరుసటిదినం ఉదయం ముందుగా వచ్చి, కొంచెం దూరాన నిలబడ్డాను, మామూలు సమయానికి. ఆ యువతి వాడిన పూలగుత్తి పడేసి వెళ్ళిపోయింది. నా అనుమానం స్థిరమయింది. ఆమె నిస్సందేహంగా శాంతే. కాని, ఈ మేడమీద ఏం చేస్తోంది ?

డాక్టరుబోర్డుకూడా ఏదీ లేదే? ప్రక్క దుకాణంలో సోడా పుచ్చుకుని కొట్టువాడిని కదిపేను.

"ఆ మేడమీద యెవరుంటున్నారు" అని. వాడు తిన్నగా సమాధానం చెబుతాడా?

ఎందుకు?" అన్నాడు. నా గుండె ఆగినట్లనిపించింది.

"పనుంది. మా బంధువు డాక్టరుగా రొకాయన వుండాలి ఈ వీధిలో" అన్నాను.

"డాక్ట రెవరూ లేరు. ఒక కూరల వర్తకుడూ, భార్యా వున్నారు" అన్నాడు.

నా కింక మాట రాలేదు. నాలుగడుగులు వేసి, వెనుతిరిగి

"ఆయన పేరేమి?" అన్నాను.

"రంగదాసు అన్నా డతను."

బసకు వచ్చేసినా, నా మన స్సావీధిలో వుండిపోయింది. ఆవిడ నిజంగా శాంతలాగే వుందే. మరి కూరల వర్తకు డెవరు? నాలో ఏవో బలీయమైన తలపులు క్రూరాతిక్రూరంగా విజృంభించేయి. శాంత ఆఖరికి ఒక యిసకరేణువులా గాలిలో ఎగిరిపోలేదు కదా? నా తలే తిరిగిపోతోందో, ప్రపంచమే తిరిగిపోతోందో? భూమ్యాకాశాలు ఏకమవుతాయా? ఏమో! ప్రళయప్రభంజనాలు వీచే యుగాంతపువేళ అయితే కానూవచ్చు!!!

మరునాటి ఉదయం నాకు పెద్ద ధైర్యంకలిగింది. ఆరు మూడైనా, మూ డారైనా నిజానిజాలు తేల్చివెయ్యా లనుకున్నాను. సరాసరి వెళ్ళి మేడమెట్లెక్కాను. కాళ్లు వణుకుతూన్నా తలుపు తట్టేను.

తలుపు తీసి ఒక వింత వ్యక్తి నిలబడ్డాడు. పెరిగినగడ్డం, చిరిగిన బనీను, సగం కట్టిన పంచ...వాళ్ళ నౌకరయి వుంటాడు ?

"ఎవరు కావాలి?" అన్నాడు.

"రంగదాసుగారున్నారా?" అన్నాను.

"ఏం పని?" అన్నాడు.

"రంగదాసుగారితో పని వుంది" అన్నాను.

"నేనే రంగదాసుని— చెప్పండి" అన్నాడు. నిర్ఘాంతపోయాను.

"ఇలా వచ్చి కూర్చోండి— నిలపడ్డారేం?" అంటూ లోపలికి తీసుకువెళ్ళేడు. నా సందేహనివృత్తి అయింది. గోడమీద శాంత ఫోటో ఎన్లార్జిమెంటు వుంది. ఫోటోలో శాంత అదివరటికన్న ఎన్నోరెట్లు అందంగా వుంది. వెర్రిగా చూస్తున్న నాతో మళ్లీ రంగదాసు మాటలు ప్రారంభించేడు.

"ఆమె నాభార్య. ఫోటోగ్రఫీ చూసేరా ఎంత బాగుందో" అన్నాడు.

"అలాగా! ఆమె నెక్కడో చూసినట్లు జ్ఞాపకం. ఆమె పేరు?" అన్నానెల్లాగో ధైర్యం తెచ్చుకుని.

"శాంతాదేవి. ఆమె మొదట ఒక డాక్టరుగారి భార్య. ఆయన గతించేడు. తర్వాత నాతో వుంది" అన్నాడు రంగదాసు. నా నవనాడులూ కృంగిపోయేయి. ఏవేవో జలపాతాలు నా నెత్తిమీద పడ్డట్టయింది. ఇక బాగుండదని—

"అయితే ఆమె మా బంధువే. కొంచెం పిలుస్తారా?" అన్నాను.

"అలాగా" అంటూ రంగదాసు లోపలికి వెళ్లేడు. నా రక్తంలో ఉద్రేకం ఎక్కువవుతూంది. రంగదాసు తిరిగివచ్చి "ఇంట్లో లేదు. ప్రక్కవాటా వాళ్లతో కలిసి బజారుకి వెళ్ళింది" అన్నాడు. ఇదీ మంచికే వచ్చినట్లనిపించింది. పాపాత్మురాలి ముఖం చూడకూడదని నిశ్చయించుకున్నాను. అందుకే రంగదాసు ఉండమంటున్నా మావూరు వెళ్ళిపోవాలంటూ లేచేను.

"అయితే అ స లు ప నే చెప్పేరుకాదే" మన్నాడు.

"నాకు కావలసిందంతా తెలిసింది. ఇంకా అనుమానాలుంటే రాస్తాను"లెండి అంటూ వచ్చేసేను.

ఎలా వచ్చి రైల్లో పడ్డానో నాకే తెలియదు. రైలు నడుస్తోంది. చక్రాలు దొర్లినట్లే గంటలు దొర్లుతున్నాయి. చీకటిపడింది. చలిగాలి ముఖాన కొడుతూంటే మగతకన్ను పడుతోంది. రైలింజనుకూత నాగుండెల్లో ప్రతిధ్వనిస్తోంది. ఏవో నల్లని జీభూతాలు కౄరాతి కౄరంగా గాలిలో విహరిస్తున్నాయి. జగత్తంగా నల్లబడిపోయింది. ఆ నలుపు శాశ్వతంగా వుండిపోయేదే !! శాంతసంగతి మామయ్యతో ఎలా చెప్పడమా అని ఆలోచిస్తున్నాను. పోనీ, శాంత చనిపోయిందని చెబితే మంచిదేమో !

ఇంటిగుమ్మంలో అడుగుపెట్టాను. బండివాడు సామాను దింపినా వాడికింకా డబ్బులియ్యలేదు. ఇంతలో పోస్టువాడు ఉత్తరం తెచ్చియిచ్చేడు. అదీ బెంగుళూరునుంచి వచ్చిందే. అది విమానం మీద వచ్చింది— నేను రైల్లో వచ్చేను. అంతే! ఉత్తరం విప్పేను. శాంత రాసింది. చదవకుండా చింపెయ్యాలని బుద్ధిపుట్టింది. మళ్ళీ అంతలోనే మారిపోయింది. చదివేసి చింపుతే నేమనిపించింది. అదీ మంచికే వచ్చింది చివరకి. మా శాంత, అమాయకురాలు శాంత నిరపరాధి శాంత రాసింది,

"బావా !

నువ్వు ఈవేళ మాయింటికి రావడం నాకు తెలుసును. మీఅన్నగారు నీతో మాట్లాడుతున్నప్పుడు నేను లోపలే వున్నాను. నువ్వు మా వృత్తిని చులకన చేస్తూ మాట్లాడతావని నీముఖమే చెబుతూండడంవల్ల నేను నీకంటపడలేదు.

డాక్టరు రంగారావుగారు వైద్యజగత్తులో మరణించి రంగదాసుగా కూరలవర్తకంలో జననమందేరు. పేదతనం ప్రలోభాలకి స్వస్తి చెప్పించింది. ఇప్పుడు నెలకు అయిదారువందలు వస్తున్నాయి. ఇదే దీనిలో రహస్యం. ఈ మేడ మేమే కొనుక్కున్నాము. నిన్ను వింత పరిస్థితులలో పెట్టి మానసికాందోళనకి గురిచేసినందుకు క్షమించు. వెంటనే వచ్చి చూస్తావని తలుస్తూన్న మీ శాంత"—

అని వుంది. నా నడుంపట్టు తప్పింది. భూమ్యాకాశాలు గిరగిరా తిరిగిపోతున్నాయి. ముఖంనిండా చెమటలు పోసేయి. శరీరం వేడెక్కినట్లయింది. దేవతామూర్తి శాంతని అనుమానించినందుకు నాకు శిక్ష శాంతే ఈ విధంగా విధించింది. వాళ్ళ చిదంబర రహస్యమే ఆ సంసారానికి శ్రీరామరక్ష. వాళ్ళని విమర్శించినవాళ్ళకి తీరని శిక్ష. ఆరోజు మొదలు లోకంలో ఎవ్వరినీ అనుమానించననీ, ఏ దంపతుల సంసారవిషయాలలోనూ జోక్యం కలగచేసుకోననీ నా అంతరాత్మకి వాగ్దానం చేసి చెంపలు వాయించుకున్నాను.